

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Correspondintele se se adreseze Redactiei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, era banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Retiparirea cartiloru bisericesci cu litere latine.

Inca in anulu 1877 am accentuatu intr'unu articlu publicatu in colónele acestei foi*) necesitatea urgenta a retiparirii cartiloru bisericesci cu litere latine, esprimandu dorinti'a universalá, cá la acésta ocasiune se-se scota din cartile bisericesci incát numai va fi posibilu unele cuvinte streine de limb'a nóstra, si a se inlocui prin cuvinte romanesci corespundietórie.

Acum, santulu Sinodu alu Romaniei, factorulu chiamatu in prim'a linia a lucrá in acésta privintia, si-a luatú asupra-si acestu opú mare, si astfelu acésta dorintia universalá a tuturoru Romaniloru este aprópe de realizare, este aprópe de a se preface in fapta.

Opu acest'a intereséza de o potri va pre toti romanii. In urmare toti avemu dreptulu si detorinti'a a ne pronuncia' asupra lui. De aceea in cele ce urméza ne permitemu si noi a ne espune vederile nóstre in acésta cestiune mare.

Unu meritu nedisputaveru alu cartiloru bisericesci, de cari ne amu folositu pana acum, a fost, ca ele au sustienutu unitatea limbei in tóte partile locuite de romani, si limb'a, in carea au fost scrise, a fost o limba intielésa de totu sufletulu romanu. Aceste doue recerintie trebuie se le intrunésca neconditionatu si cartile bisericesci revediuete. Acést'a este dara ceea ce dorimu noi, acest'a este credemu o dorintia a tuturoru.

Dela tiparirea cartiloru nóstre bisericesci cu litere cirile limb'a romana a inaintatu multu. Pre de alta parte inse nu se póte negá, se observa astadi in limb'a nóstra doue directiuni gresite, si anume: pe de o parte o tendentia nesatiósa de a latinisá limb'a, ér pre de alt'a

unu doru fara margini de a adoptá in limba totu feliulu de provincialisme si totu feliulu de cuvinte barbare, cari din intemplare s'au strecuratu prin contactulu cu streini in vre o parte locuita de romani.

Chiar acésta impregiurare ingreuieza preste mesura opulu retiparirii cartiloru bisericesci. Fiacare din aceste doue directiuni si-are representantii sei, si asia fiacare va voi, cá directiunea lui se triumfeze, si se-se adopteze in cartile bisericesci.

Acést'a inse nu ne ar conduce nici decát la scopu, pentruca latinisandu limb'a, o am face poporulu, pentru care este menita nentielésa, ér adoptandu cuvinte streine acolo, unde avemu termini corespundietri romanesci, am introduce cuvinte, cari n'au locu in limb'a nóstra. Limb'a, in care se se tiparésca cartile bisericesci trebuie se fia neconditionatu o limba curata romanésca. Numai in casulu acest'a vomu face prin retiparire si indreptare unu adeveratu servitiu poporulu si limbei sale.

De aceea este de doritu, cá in comissiunea, ce se va insarciná cu revisiunea cartiloru bisericesci se-se aléga barbati, cari pe langa cunoscenti'a limbeloru originale, din cari s'au tradusu cartile bisericesci se fia recunoscuti, ca scriu in limb'a cea mai curata romanésca, pentruca numai in casulu acest'a voru poté servi nouele carti bisericesci de indreptariu si cinsura pentru intréga romanimea.

Sinodulu Romaniei are de buna séma in sinulu seu barbati, cari cu ocasiunea retiparirii se póta representá in comissiune punctulu de vedere decidiétoriu, caracterulu religiosu, ér pentru partea filologica-limbistica credemu, cá-i va dá si academi'a de sciintie din Bucuresci sucursulu necesariu, si ivindu-se necesitatea se voru angagiá de siguru la acestu opú mare si barbati de litere de dincóce de Carpati.

* Vedi „Biserica si Scol'a“ Nr. 14. 1878.

In orice casu revisiunea ce se va face cu binecuvântarea santului sinodu alu Romaniei este in prim'a linia chiamata a dá directiunea in tóte partile, pentruca numai santulu sinodu alu Romaniei póte dispune de medilócele necesarie pentru unu astfelu de opu mare. Apoi noi cei de dincóce de munti trebuie se ne grupamu in ceea ce privesce limb'a si literatur'a in giurulu fratiloru nostri de dincolo, cari traindu in alte conditiuni, — au potutu face in acésta privintia mai mari progrese decât noi. Cu alte cuvinte trebuie se ne invetiamu a recunósce unu centru literariu, carele nu póte fi aici la noi, ci numai dincolo.

Ce privesce respandirea apoi ar fi de doritu, cá santulu sinodu alu Romaniei, carele in casulu de facia de siguru va avé la dispositiune ajutoriulu statuii romanu, se aduca in privintia acést'a unu micu sacrificiu, si adeca se puna la dispositiune manuscriptulu indreptatu bisericeloru romane din tóte partile.

La din contra dandu manuscriptulu vre unui editoru séu librariu din Romani'a, pe noi cei de dincóce de Carparti, ne aduce in acea trista positiune, cá nici se nu ni le potemu cumperá, dar nici se le potemu noi insine tipari.

Cartile, cari aparu in Romani'a sunt de regula scumpe, si apoi cine le cumpera, de buna séma a facutu acea trista experientia, ca procurarea loru este impreunata cu mari greutati. De aceste greutati vomu fi feriti numai in casulu, cand cartile revedite se voru poté tipari si aici la noi, unde mai fiacare eparchia si-are tipografi'a propria, in care se potu tipari mai ef-tinu, nefindu cascigulu materialu scopulu tipografieloru, ci mai multu respandirea de carti effine.

Acestea sunt dorintiele romaniloru din partile nóstre. Acestea amu dori se fia considerate in acésta intreprindere mare.

Plato si principiile lui pedagogice.

Plato este celu dantaiu barbatu, carele a tractatu pedagogi'a ca sciintia. Sunt mari defectele principiiloru sale pedagogice. Elu privesce pre de o parte pedagogi'a cá o parte a politicei, pre de alt'a stabilescé nescé principii pedagogice nerealisabile. Cu tóte acestea principiile lui au o mare valóre istorica, si astfelu merita a ne ocupá de ele.

Plato s'a nascutu in Aten'a la anulu 449. a. Chr. Ajunsu in etate de 20 de ani a intratu in scól'a lui Socrate, unde petrecu pana la mórtea

acestui'a, ocupandu-sé cu mare predilectiune cu studiulu filosofiei. Dupa mórtea lui Socrate a intreprinsu mai multe calatorii cu scopu, cá se-si inmultiesca cerculu cunoscintieloru. In etate de 40 de ani se întórse in Aten'a. Aci aduná in giurulu seu mai multi teneri, cu care petrecea in cea mai mare intimitate, initiandu-i in filosofia si in sciintiele de statu. Astfelu retrasu dela vi-éti'a publica petrecu Plato pana in anulu 81 alu vietii sale, cand murí la 348 a. Chr.

Educatiunea o privesce Plato de afacerea cea mai importanta a omului. Cand se cresce tenerimea bine, atunci ea póte prestá usioru greutatile vietii. Cand s'a deprinsu cineva de micu a-si indeplini detorintiele, va remané astfelu in totu decursulu vietii. De aceea trebuie se avemu o deosebita privire, cá prunciloru se li se dea ingrigirile necesarie inca dela inceputulu vietii. Inca dela nascere se ingrigimu de desvoltarea corpului, ér mai apoi paralelu cu acést'a se ingrigimu de desvoltarea spiritului. In cei trei ani dantai mam'a are se ingrigesca de desvoltarea corpului, se nu neglige miscarea in aeru liberu, carea lu-intaresce, ér cu privire la desvoltarea spiritului, se ferésca pruncii de durere, superare si de orice lucruri, prin cari s'ar poté speriiá, cu scopu cá se remana totdeauna veseli si bine dispusi.

Cu incepere dela anulu alu treilea se li se permita prunciloru unele jocuri, cari si le inventéza ei insisi, si cari sunt acomodate etatii. Jocurile au de altcum avantagiulu, ca prin ele se da prunciloru o anumita directiune facia de chiamarea loru viitória. Din jocuri potemu vedé mai cu inlesnire dispositiunile prunciloru pentru un'a séu alta chiamare a vietii. Totu prin jocuri potemu se damu prunciloru unele desteritati necesarie pentru viétia. Infine prin jocuri potemu influintiá asupra desvoltării caracterului, daca vomu avé in vedere, cá pruncii se remana pe langa unele si aceleasi jocuri, si se observeze cu strictetia regulele jocului. Din prunci cu regula la jocu devinu barbati cu buna renduiéla in viétia. De aceea se nu se concéda prunciloru a schimbá desu jocurile, pentruca in casulu acést'a se nasce in ei unu doru nesatiosu dupa lucruri noue, si unu despretiu facia de lucrurile vechi. Inca din timpulu acést'a se desvoltamu in prunci sentiulu esteticu, si se ingrigimu de cultur'a morala. Pentru desvoltarea sentiului esteticu vomu poté lucrá prin istorióre alese, in cari se le damu cu deosebire idei chiare despre Ddieu. Educatiunea morala se baséza in etatea acést'a cu deosebire pre autoritatea, respective pre superioritatea intelectuala si morala a invetiatorului. Pedéps'a corporala este permisa numai in casuri, cand nu se stiméza cei mai betrani, si cand

pruncii calca vre un'a din legile educatiunei. Sentiulu de onóre si de rusine se se desvólte în elevi cât se póte mai din vreme. Parintii se nu caute a lasá prunciloru loru gramedi de bani, ci se caute se planteze afundu in inimile loru sentiulu de rusine si dorulu dupa virtute. Deosebita atentiune merita pruncii, care se destingu prin talentu si frumsetia, pentruca acesti'a se potu stricá mai usioru prin o crescere rea.

Cu anulu alu sieselea se despartu pruncii de fetitie, si se crescu separatu.

Obiectele de invetiamentu, cu cari au sè-se ocupe pruncii acum sunt: gimnastic'a, music'a, si scrierea.

Gimnastic'a nu are de scopu numai desvoltagea corpului, ci prin ea se intentionéza totu de odata si desvoltagea spiritului, deprindendu pe omu la moderatiune, retienere si barbatia. Cetirea si scrierea se predau prunciloru, cari au ajunsu etatea de 10 ani, ér cursulu de musica tiene dela anulu 14 pana la anulu 16-lea alu etatii. Scopulu musiceii nu era placerea, ci tendenti'a de a imita binele si frumosulu.

Educatiunea morala trebuie se fia indreptata a produce in elevi chipulu si asemenarea lui Ddieu. La acést'a se inaltia inse omulu numai prin virtute. De aceea este lucrulu celu mai insemnatu crescerea tenerimeii in virtute. Virtutea este armonia. Ea este numai un'a, se imparte inse in patru virtuti principali. si anume: moderatiune, barbatia. intieleptiune si dreptate. Moderatiunea infranéza pasiunile; barbati'a tientesce dupa bine fara privire la grentati; intieleptiunea conduce pre omu la cunóscerea adeverului; ér dreptatea produce unitate între cele trei virtuti numite, ingrigindu, cá fiacare se-si observeze positiunea sa, si se nu tréca preste sfer'a sa de activitate.

Acestea sunt virtutile, in cari trebuie crescuta tenerimea dupa Plato. Tenerimea se invetie a fi moderata, a posede barbatia, si a fi intielépta. Pe dreptate pune inse Plato pondulu celu mai mare, deórece in dreptate se cuprindu si celelalte trei. De altcum pentru Plato virtutea nu are altu scopu, decât a face din omu unu bunu cetatiénu alu statului, capace a guverná si a fi guvernatu.

Plato pune mare pondu in educatiune pe supunerea si stim'a prunciloru facia de parinti. La elu este ascultarea si stim'a facia de parinti unu principiu fundamentalu. Pruncii, cari se deprindu a ascultá in teneretie, se sciu predomni si conduce pre sené, cand devinu mari. De altcum stim'a facia de parinti este ornamentulu celu mai frumosu alu prunciloru.

Pentru cá se intielegemu principiile de educatiune ale lui Plato, trebuie se cunóscemu mai

antaiu organisatiunea, ce voiesce elu a o dá statului seu idealu. Statulu nu este dupa Plato altceva, decât omului in mare, de aceea trebuie construitu dupa omu.

(Va urmá.)

Espositiunea nationala in Bucuresci.

„Candu ne-amu vedintu in mediloculu acelei multimi de obiecte adunate si renduite cu unu gustu alesu in salele societatii „Concordi'a“, nu amu potutu suprime o exclamatiune de surprindere si cea de antaiu intrebare, care ne-a venitu pe buze, a fost; Ce felu? Totu ce se vede aici e produsu de Romani? Si se mai gasescu ómeni, cari se sustiena cá Romanulu nu e capabilu de a produce?“ Cu aceste cuvinte raportulu „Romanului“ caracteriséza impressiunea ce i-a facutu o espositiunea „Concordiei.“ S'a imputatu acestei societati, ca este exclusivista pentru ca n'a admisu decât numai obiecte lucrate de mani romane. Societatea „Concordi'a Romana“ si-a disu: „Noi scimu ce potu strainii: voimu se scimu si se aratamu ce potemu noi, se nu ni se mai dica, cá noi nu producemu nimicu, nimicu prin noi insine!“ de aceea a eschisu chiaru si pe concurentii straini din tíera dela espositiune. Scopulu espositiunei este dar de a incuragiá pe Romanu la imbracisiera industriai.

In diu'a deschiderei Mari'a S. Regala Domnitoriulu fú intempinatu la treptele scarei de catra juriulu espositiunei si indata dupa intrarea M. S. R. in sal'a de pictura d. C. Porumbaru, presedintele „Concordiei Romane“ lu-salutá prin urmatoriulu discursu:

Prè inaltiate Dómne! Societatea „Concordi'a Romana“, indeplinesce astadi un'a din principalele datorii, inscrise in statutele sale, aceea de a organisá espositii periodice, in cari sè se véda ce producu in arte si industrii societarii si alti romani aderenti, pentru momentu, si aceea ce potu produce pe viitoriu. Déca acést'a a fostu unulu din midilócele cele mai puternice, prin care natiunile cele mai luminate astadi au ajunsu la regenerarea loru, natiunea romana nu va fi cea mai pucinu favorisata de darurile naturei, spre a nu poté calca si ea pe urmele aceluor natiuni, mai cu séma, ca nimicu nu-i lipsesce, nici bratie, nici inteligentia, nici vigurositate, nici materiale, nici capitaluri, dar numai unu stimulentu, o incuragiare, o desceptare din letargi'a, la care timpurile de neorocire si nestabilitate, prin cari a trecutú au condamnat'o pana astadi.“

„Inaugurandu astadi acésta mica serbatóre a muncéi romanului, societatea „Concordia Romana“

se simte cea mai iericita, vedindu pe Mari'a Vóstra Regala luandu parte, cum binevoiti a luá ori unde vedeti unu inceputu de viétia a unei ramure de activitate a natiunei, alu careia parinte ati devenitu prin atâtea nenumerate probe de iubire si devotamentu la totu ce contribue pentru binele si fericirea ei. Primiti, dar Prea Inaltiate Dómnne, omagieile nóstre de celu mai profundu respectu si viua recunoscintia pentru acést'a inalta si domnésca incuragiare, ce dati micului nostru inceputu.

„Numerulu de 351 esponenti si esponente ce au luat parte la acestu concursu, prin productele loru, este si va fi, acést'a este credinti'a nóstra, atâtea grauntie cari, semenate in diferite parti ale tieriei, voru produce, intr'unu timpu fórte apropiatu, ródele cele mai binefacátorie. . .

„Tablou fidelu de ce avem si de ce ne lipsesce, fiecare se va sili din tóte puterile se implegolulu ce esista. Oglinda stravedietória a gradului nostru de cultura, fiecare va vedé intr'insa cât de inapoiati suntem si cât trebuie se lucramu, ca se putemu ocupá locul ce ni s'a ficsatu in rondulu natiuniloru civilisate; fiecare va vedé in se si aptitudinile cele mai pronuntiate, ce avem mai in tóte ramurile activitatii nóstre economice, dar ca ne lipsesce acea perseverantia si acelu spiritu de asociatiune care duc la limanulu doritu. Vedindu, Maria Vóstra Regala si publiculu produsele si elaboratele espuse de diferitele nóstre scoli de meserii de ambele secse, care abia suntu la inceputulu loru, se va constata inca odata, ce se astépta si ce au se devie acele focare de cultura, si cum prin ele numai vomu ajunge a inestrá pe Romani cu ceea ce stramosii nostrii numiau bratiar'a de auru, adeca mestesingulu.

„Rugam dar provedinti'a, Prea Inaltiate Dómnne, ca sperantiele si aspiratiunile nóstre si ale tuturor Romaniloru, care la 1866 chiamandu-ve din sinulu iubitei Maria Vóstre Regale familii si confindu-ve destinatele loru, se trairi multi ani si fericiti pe tronulu Romaniei, spre a le realisá facendu astfelu din Romani'a o adeverata Belgia a Orientului si a poté se inscriemu cu litere de auru in paginile istoriei nóstre numele Mariei Vóstre Regale si alu prea iubitei Vóstre Socie. Se trairi Prea Inaltiate Dómnne! Se trairésca M. S. R. Dómnna! Prospere munc'a Romanului! — Domnitoriulu Carolu a respunsu in terminii urmatori?

„Espositiile au datu in tóte tierile indemnulu celu mai puternicu artelor, industriei si meseriiloru, stabilindu concurenti'a, reslatindu silinti'a. Speru ca totu asia va fi si la noi. Salutu dar, cu mare bucuria, antai'a espositia romana infiintata prin initiativ'a societatii „Concordia“,

si urezu din tóta inim'a unu deplinu succesu acestei frumóse întreprinderi care, sunt convinsu, va purtá ródele sale. Amu ayutu in totdeauna dorinti'a cea mai viua de a vedé industri'a si meseriile nationale asigurate si desvoltate prin fabrici si prin scóle practice, pastrandu-se astfelu tieriei atâtea milióne, cari mergu in fiecare anu peste hotare. Voiu fi dar recunoscetoriu ori carui va contribui si lucrá la emanciparea nóstra economica. Dea Dumnedieu, cá acésta mica espositie, care este deja semnul unui progresu semtitoriu, se fia inceputulu intru dobendirea marelui resultatu, care va dá noua viétia si taria poporului romanu. Multiamescu tuturor, cari au luat parte la acést'a roditóre întreprindere si voiu trece cu placere prin diferitele sectiuni spre a judecá silintiele si munc'a fia caruia.“

Literatura religiósa populara

adunata de Episcopulu Melchisedek.

IMNU CATICHETICU.

O Diece pré invetiate, ¹⁾
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce e unulu?
— Unulu e Dumnedieu bunulu,
Care in ceriuri locuesce
Si pe noi ne stapanesce.

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune-ne acuma noue:
Ce sunt cele doue?
— Doue firí in Christosu a marturi si, ²⁾
Si doue table ale lui Moisi. ³⁾

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce sunt trei
Si totu unulu intru ei?
— Trei fetie sunt
In unulu celu sfantu,
Care in ceriuri locuesce
Si pre noi ne stapanesce.
Mai sunt anca trei,
Care-su deosebiti intre ei:
Trei Patriarchi ai vechimii, ⁴⁾
Cinstiti si la noi chrestinii.

1) Diacu. In vechime se numea omulu carturararu, care scia a scrie. Dieci se numeau logofetii ce scriau prin cantielarile statului.

2) Firea dumnedieésca si cea omenésca.

3) Pe un'a erá poruncile pentru dragostea catra Dumnedieu, pe alta cele pentru aprópele.

4) Avraamu, Isaacu si Iacovu.

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune, spune, ce sunt patru,
 Cà apoi întrebu pe altulu?
 — Patru sfinti evanghelisti,⁵⁾
 Ai lui Christosu ucenici:
 Patru sfinti Prooroci mari,
 In credintia fórte tari.⁶⁾
 Sunt patru si poruncile pentru Dumnedieu
 Pe care trebue se le sciu si eu.⁷⁾

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune, spune: ce sunt cinci,
 Càci ai sciutu pana aici?
 — Cinci sunt ranele Domnului,⁸⁾
 Pentru pecatele omului

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune, spune: ce sunt siese?
 — Sunt invetiaturi prea alese:
 Siese porunci pentru aprópele,⁹⁾
 Spre a-lu iubi ca pe fratele.

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune, spune: ce sunt siepte,
 Ori vrei altulu se te indrepte?
 — Siepte taine crestinesci,¹⁰⁾
 Si atâtea daruri Dumnedieecti.¹¹⁾
 Siepte mile trupesti,
 Si totu pe atâtea sufletesti.¹²⁾
 Mai sunt siepte pecate de mórte,¹³⁾
 De care se ne ferimu cât se póte.
 Siepte sobóra mari s'a adunatu,
 Care credinti'a au aparatu.¹⁴⁾

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune, spune: ce sunt optu,

5) Matheiu, Marcu, Luc'a si Ioanu.

6) Isai'a, Ieremi'a, Ezechiiu, Daniilu.

7) 1. Ca unulu este Dumnedieu celu adevratu; 2. a nu se inchina la Idoli; 3. a nu lua numele Domnului in desiertu; 4. a pazi diu'a Sambetei

8) Doue la mani, dóue la picióre, un'a in cósta.

9) 1. A asculta si a iubi pe parinti; 2. a nu ucide; 3. a nu curvi; 4. a nu fura; 5. a nu marturisi strimbu; 6. a uu pófta cele ce sunt a altu'a.

10) 1. Botezulu; 2. mir-ungerea; 3. impartasirea; 4. preoti'a; 5. pocainti'a; 6. nunt'a; 7. eleosantirea sau maslu.

11) 1. Intieptiunea; 2. intielegerea; 3. sfatulu; 4. tari'a; 5. consciinti'a; 6. evsevi'a sau buna cinstire; 7. Fric'a de Dumnedieu.

12) Faptele milei trupesci: 1. a hrani pe flamandu; 2. a adapa pe insetatu; 3. a imbraca pe golu; 4. a cerceta pe inchisi; 5. cerceta pe bolnavi; 6. a da ospitalitate strainiloru; 7. a ingropa pe morti. — Faptele milei sufletesti: 1. a abate de la pecatu; 2. a invetia pe nesciutori; 3. a da sfatu celui ce cere; 4. a ne ruga pentru aprópele; 5. a mangai pe scarbiti; 6. a rabda asupririle; 7. a erta gresialele altora.

13) Pecatele de mórte: *mandri'a, iubirea de argintu, curvi'a, zavisti'a, lacom'i'a, tienerea aminte de reu, lenevirea.*

14) 1. De la Nichea; 2. de la Constantinopolu; 3. Efes; 4. Chalchidon; 5. Constantinopolu 2-le; 6. Constantinopolu 3-le; 7. Nichea 2-le.

A astepta multu nu potu?
 — Optu glasuri bisericesci,
 Pentru cantari duhoynicesci.

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune, spune: ce sunt noue,
 Si ce folosu ne dau noue?
 — Sunt noue cete angeresci,¹⁵⁾
 Ce facu poruncile Dumnedieesci.
 Mai sunt noue porunci bisericesci¹⁶⁾
 Ce trebue cá se le pazesci,
 Cà sufletulu se-ti mantuesci.
 Anca noua roduri ale Duhului sfantu,
 Ce semne ale deseversirii sunt.

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune, spune: ce sunt diece,
 Pana ce rendulu nu-ti trece?
 — Sunt diece porunci Dumnedieesci,
 Temeli'a legii crestinesci:
 Mai sunt anca diece góne paganesci
 Asupra bisericeii crestinesci.

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune: ce sunt unspredece,
 Si numerulu loru mai multu nu merge?
 — Unspredece stihiri ale invierii,
 Ce se canta la sfirsitul laudarii.
 Mai sunt unspredece sobóra locale,
 Ce mergu cu cele mari totu pe-o cale.

O Diece pré invetiate,
 Care inveti la scóla carte,
 Spune: ce sunt doispredece?
 — Lor lumea se li se plece;
 Ca sunt Apostolii Domnului
 Ce dau invetiatura omului.
 Mai sunt doispredece prooroci mici
 Ai legii vechi dascali si ucenici.
 Donespredece incheaturi ale credintiei
 crestinesci
 Fara ele nu poti se te mantuesci.
 Pe care trebue se le praznuesci.

(Va urmá.)

15) 1. Scaunele; 2. cheruvimii; 3. serafimii; 4. stapaniile
 5. domniile; 6. puterile; 7. angerii; 8. archanghelii; 9. puterile.

16) 1. a ne ruga lui Dumnedieu si a merge la biserica; 2. a pazi patru posturi; 3. a respecta persónele bisericesci; 4. a ne marturisi pecatele si a ne impartasi; 5. a nu ceti cárti ereticesci; 6. a ne ruga pentru cei mai mari; 7. a pazi posturile si rugaciunile ce s'ar orandui de episcopi la timpuri de nevoe; 8. a nu rapí lucrurile aferosite bisericeii; 9. a nu face nuntile in dilele oprite, si a nu merge la privelisti neertate.

D i v e r s e .

* **Facultate de teologie.** De multa se semte trebuinti'a, ca clerulu romanu pentru a-si putea indeplini sacr'a missiune se aiba o cultura mai inalta, morala si intelectuala, precumu vedemu la alte popóre.

Cu placere aflamu, ca P. S. S. Par. Ghenadie, episcopulu de Argesi, a propusu in sf. Sinodu de a se infintia o facultate de teologie, oferindu spre intretinerea ei chiar salariulu seu de episcopu.

* **Corpurile legiuitórie ale Romaniei** sunt conchiamate in sessiune ordinaria pe diu'a de 15/27 Noemvre 1880: Éta program'a deschiderii sessiunei:

La órele 11. de deminéti'a va fi unu Te-Deum la Metropolie, in present'i'a: d-loru senatori si deputati, d-lor iministri, Curtii de casatiune, Curtii de compturi Curtiloru, tribunaleloru, corpului profesoralu, autoritátiloru administrative, militare, si a consiliului comunalu,

La órele 11^{1/2}. Ináltele corpuri si autoritáti se voru intruni in sal'a siedintieloru Adunarii deputatiloru, si voru ocupá: Curtea de compturi a dou'a tribuna din drépta Tronului; Curtile, tribunalele, corpulu profesoralu si autoritátile administrative si comunale, tribun'a oficiala in faci'a Tronului.

D-nii senatori voru ocupá antaiele banci ale Adunarii din drépt'a Tronului, ér d-nii deputatii bancile din stang'a Tronului si centrulu.

Pornirea cortegiului domnescu de la Palatu se va anuncia prin 101 tunuri.

La 12 óre M. S. R. Domnulu, cale este primitu la intrare de biurourile Adunariloru si de ministrii va intra in sal'a siedintieloru Adunarii precedatu de cas'a Sa civila si militara, si se va urcá pe tronu in-conjuratu de ministri. Cas'a civila si militara a Mariei Sale Regale se asiéza dinapoia Tronului. — Loculu liberu se ocupa de oficerii superiori.

Dupa cetirea Mesagiului Domnescu de deschidere M. S. R. Domnulu parase:ce sal'a Adunarii si Corpurile legiuitóre procedu indata la inceperea lucrariloru, ér d-nii senatori trecu la locul Senatului.

Biletele de intrare in sal'a Adunarii, pentru acést'a di, se voru da d-loru senatori si d-loru deputati prin presiedinti'a consiliului ministriloru. Biletele pentru tribun'a diplomatica se voru dá de catra d. ministru alu afaceriloru straine, care face si invitatiuni d-loru reprezentanti ai puteriloru straine, spre a asista la acést'a solemnitate. Biletele pentru tribun'a oficiala si cea publica se voru da tot prin presiedinti'a consiliului ministriloru.

* **Himenu.** Tenerulu *Dumitru Chiriti'a* teologu absolutu si-a celebratu Joi'a trecuta cununi'a cu dsiór'a *Fabi'a Damsia*. Le dorimu viétia fericita!

* **O societate comerciala** s'a formatu in Bacau. Scopulu acestei societati dupa art. 2 din statute este de a lucrá din tóte puterile pentru a face pre romani se imbracisiez ramur'a comerciala. „Romanulu“ luandu actu de acést'a societate scrie urmatórele: „Salutamu cu bucuria infintiaarea acestei societáti, si i-uramu viétia lunga si succesu.“

* **Doi jani romani** s'au promovatu in diu'a de 5/17 Noemvre la gradulu de doctori in medicin'a universalá la universitatea din Vien'a. Acesti teneri sunt dnii: *Georgiu Bainulescu*, fiulu preotului romanu gr. or. din cetatea Brasiovului si *Joanu Cloaja*, fiu

de economu din Boiti'a, langa Sibiiu. Felicitamu pe ambii, si le dorimu celu mai bunu succesu.

* **Parerile unui magiaru despre Romania,** Unu magiaru, care dice, ca traiesce de mai multi ani in Romania, face in diarulu „Hon“ o paralela intre starea actuala a Romaniei si intre starea ei dinainte de resbelu. Elu constata, ca Romania a facutu in timpulu din urma progrese gigantice pre tóte terenene: in administratiune, in justitia, pe terenulu economicu si pre tóte celelalte terenene. Cu deosebire accentuéza sborulu, ce l'a luat Dobrogea de cand se afla sub guvernulu romanu, si cât de bine se semtu Turcii din Dobrogea sub guvernulu Romaniei. Cele ce le constata corespondentulu lui „Hon“ despre Romania actuala sunt de buna séma adeverate. Nu este inse adeveratu, ceea ce sustiene despre Romania dinainte de resbelu, pe care o descrie in cele mai negre colori, dicendu între altele, ca atunci avea o justitia asiatica si altele. Unu astfelu de statu de buna séma nu putea face ceea ce a facutu Romania in timpulu resbelului.

* **O banda de lotri 12 insi**, se scrie „Telegrafulu Rom.“, in diu'a s. Dimitrie, pe la 11 óre din nópte, intrandu cu forti'a in cas'a parochului gr. or. din Carpenisin, distanti'a abia de 1/2 óra dela Abrudu, navalira in casa 5 lotrii, si celu d'antaiu, candu a disu buna sér'a, deodata a datu si cu securea in capulu bietului capelanu dlu Manovici, carui'a crepandu-i capulu si implendu-lude sange, acést'a indata a cadiutu josu cá mortu, atunci se pusera doi diu lotri calare pe densulu legandulu cu manile in spate, si de picióre, ceilalti lotri trecendu in cas'a unde erá betranulu parochu, tatalu capelanului, par. Moise Manovici unu preotu betranu de 80 de ani, ilu batucira si pe acést'a, si-lu aruncara in patu gramadindu peste elu tóte hainele de prin casa, si unulu din lotrii punenduse calare peste densulu, încátu l'au mai strivitu, ceilalti lotri, apucara pe servitórea, si legand'o si pe acést'a fedelesiu, o aruncara sub patulu betranului. Dupa tóte aceste pe langa injuraturile cele mai gróznice, amenintiara, cá-i omóra deseversitu, pretinsera dela betranulu ca se le dé banii. Bietulu betranu, cá se-si scape viétii lui si a fiului seu, le-a aretatu locul unde-si avea banisiorii, cari i luara, la v'ro 600 fl. v. a. Acumu reintorcenduse iera in cas'a, unde era preotulu celu tineru, incepura alu tortur'a din nou, dandui muchi de secure, cá se spuua, unde sunt banii remasi de maic'a sa, in cele din urma, spargendu ladile mai affara si 200 fl., banii preotului celui tineru, apoi se incarcara de panzaturi, slanini, céra de stupi, si altele; mai nainte de a parasi localulu, erá se-i puna gramada, si se dé focu si la casa, cá se-i mai si arda, dér acestu cugetu diabolicu nu l'au deplinitu, ci s'au apucatu de au tiraitu pe preotulu celu tineru, la patulu tateseu, si dupa ce acést'a erá legatu de mani si picióre, ilu mai legara si de gatu cu o sfóra de patulu tatalui seu, apoi pe la 3 óre dupa mediulu noptii s'au departatu, lasandu bielele victime abia resufflandu. Pe candu s'a sciricita in satu, lotri numai erau, si nu se scie nici macaru urm'a lor.

* **Principele de coróna Rudolf** si princes'a, Stefani'a voru asistá in diu'a de 15 februaru 1881, diu'a destinata pentru cununia, la liturgi'a, ce se va tiené in capel'a curtii din Vien'a, ér dupa aceea in present'i'a casei domnitórie si a familiei regesci belgiane voru primí comuniunea.

* **Societatea corpului didactic.** În Ploesci s'a instituit o societate cu numele: „Societatea corpului didactic.” — Scopul societății este de a întruni într'unu corp compact și solidar pe toți membrii corpului didactic din oraș și județ, fără deosebire de sex; de a cultiva știința, procurându membrilor săi mijloacele pentru largirea cercului cunoștințelor lor; de a propăgia și vulgariza cunoștințele folosite omului și cetățeanului; de a procura membrilor săi mijloacele necesare pentru tipărirea operelor lor, conformu unei prealabile înțelegeri între autori și societate și de a veni în ajutorul membrilor, sau al familiilor lor, în nenorocire.

* **Ministeriul de instrucție** alu României a luat dispozițiune de a trimite 13 copii din Dobrogea spre a învăța în școlile române din Iași. Acești copii voru fi de toate naționalitățile din Dobrogea între cari și trei Turci, și se voru lua jumătate din Constanța, și jumătate din Tulcea. Ei voru fi concentrați la Galați, de unde voru porni la Iași cu calea ferată. Ei voru fi internați în liceul statului din Iași, și voru frecuenta cursurile primare sau secundare în școlile statului, după gradul instrucțiunii, ce voru fi posedendu.

* **În cestiunea Bart'a** s'a ținut o adunare de popor Duminec'a trecută în Székely-Udvarhely, care a decis, a adresă o petițiune către diet'a țării, pentru a se institui o armată proprie ungară, și a se supune militarii legilor civile. Într'aceea deputații dietali Blasius Orban și Gabriil Ugron s'au prezentat la cancelaria cabinetului, ca să se insinue ca reprezentanți ai adunării din Clușiu pentru audiența proxima la regele. Șeful cabinetului le a respins cererea, dicendu ca Majestatea Sa nu primesce în audiența deputații dela adunări de popor.

* **Emigrațiune.** Se dice ca 80,000 de israeliti din România se găsesc să plece în Americ'a. Dacă ar fi adevărată această știre, apoi nu potemu dice alt'a, decât se le dorim călătoria bună.

* **Pastrarea strugurilor.** — Asupra acestui subiect destul de interesant găsim următoarele rânduri în „Desvoltarea” din Turnu Magurele: „Un doctor american a făcut acum câțiva ani o observațiune destul de curioasă asupra proprietății ce posedă bumbacul de a facilita pastrarea substanțelor vegetale și animale. — După esperiențele făcute mai târziu în Franța, s'a ajuns la probabilitatea ca bumbacul are proprietatea de a împede în trecerea lor germenii sau ouele infuzoriilor ce flotă în aer, și cari se pot considera ca o cauză provocatoare a descompoziției substanțelor. Ori cum ar fi, explicațiunea teoretică, acțiunea conservatrice a bumbacului, se pare destul de reală. Nu s'a gândit înse nimic în Europa a face această aplicațiune pentru pastrarea materiilor organice. Această aplicațiune a fost făcută în Americ'a pentru un caz cu totul particular, pentru conservarea strugurilor. Era mijlocul de a se întrebuința bumbacul și cu care se ajunge la rezultate minunate, spre a conserva strugurii până în luna lui Aprilie. — Se lasă strugurii pe corcanu ori cât de multu timpu posibil și chiar până începe frigul, numai se nu începă înghețul. Se taie atunci depe crăcile de vie cu cari s'au cules din vie, și după ce se curăță cu forficile toate bobele stricate, se lasă apoi,

asia curățați bine, încă câteva zile într'o cameră rece. Se învelesc apoi între straturi de bumbac ordinar, așezându-se în vase de finichea (feru alb) sau sticlă. Trebuie a se îngriji ca se nu se pună multe rânduri unul deasupra altuia, pentru ca nu greutatea celor de sus se apese asupra celor de jos și se-și storsieșcă. Se închid apoi bine vasele și se lipesc copertele cu ceară roșie sau catranu. Se păstrează asia aceste vase într'o cameră rece, dar ferită de îngheț.”

* **Statistic'a globului.** Partea locuibilă a globului, are o suprafață de 134 600,000 kilometre pătrate, e locuită de o populațiune de 1,283 milioane de indivizi. Sum'a mortalității într'unu anu este aproximativ de 333.000,000; pe fiecare zi: 91,544; pe ora 3,731 oameni; pe minuta 60, pe secunda unu omu. Asia dară, fiecare din pulsațiunile inimii noastre însemna mărtea unui omu. Durată de mijlocu e de 33 ani. — O patrie a populațiunii mure înainte de 7 ani, o jumătate înainte de 17. Din 100 mii de indivizi, unul ajunge la etatea de 100 ani. Oamenii însurați trăiesc mai multu de cât cei neînșurați.

„Roman.”

* **Curățirea cotetilor de gaini.** Îndată după deschiderea cotetului și după ce ies toate gainile, se se arda într'unu vasu de pământu umplutu cu carbuni aprinși atâtă puțică în cât fumulu sau aburul puțicosei se fie foarte des ca să strabata prin toate colturile și crepturile cotetului, care trebuie să fie ținutu închis până la pranzu. După aceea se se deschida usă ca să iasă mirosulu. În modulu acesta se nimicesc toate insectele păsărilor, pe când acestea nu suferă nimic din cauza aburilor de puțică.

„Resb.”

* **Tatalu și fiulu.** — Într'o casă boerăscă din Bucuresci s'a petrecut dilele acestea următoare scena nostimă: Tatalu, țindu o scrisoare în mână: „Ce sunt comediile astea, frumosu i-ti siede ca se primesc asemenea scrisori, în care neguțiatori te amenință cu judecata, dacă nu vei plăti datorile ce ai făcutu pentru amant'a ta? Apoi nu ti-e rusine tie, fecioru de boieru, se te incurci cu o șiocăția de nemțică, și se-ti cheltuiesc banii cu ea? Pentru asta m'am silitu eu se te procopsesc? Fiulu: Nu știu nimic tata, cine ti-a spus astfelu de minciuni? N'am nici o amant'a, nici nemțică, nici frantuzică, și nu sunt datori la nimic o nici para! Tatalu (arătându-i infuriat scrisoarea): Apoi asta ce e, trebuia se bagi mai bine de seama și se nu perdi din buzunari asemenea bilete; poftimu ce-ti dice aci neguțiatoriulu?! Fiulu, surprinsu, se uita repede la acea scrisoare, și citindu-o se adresă cu sange rece tatalui seu: „Ai uitatu papa se observi datulu. scrisoarea este tocmai din anul 1854 când erai d-ta ținut și adresată d-tale.” Tablou! „Resb.”

Concurs.

Pe parochia de clas'a I din Ghird'a, înzestrată cu emolumentele: 32 jugere, cas'a parochială cu $\frac{1}{2}$ jug. intravilanu, 2 jugere extravilanu, birul dela 200 numere din Ghird'a, și 26 numere din Iberland, se escrie concursu până în 21 Decembru 1880, când va

fi si alegerea. Reflectantii, cu calificati'a receruta, au a se presentá, in biserica spre documentarea destieritatii sale in cantari si rituale in vreo duminica, si a substerne recursele lor pana in 20 Decemvre, adresande Comitetului, in manile protopresviterului tractualu Meletiu Dreghiciu in Thimisiór'a.

Comitetulu parochialu

Cu scirea si invoiea mea: **Mel. Dreghiciu** m. p. Prot. Timis.

Pentru ocuparea posturilor vacante invetiatoresci din tractulu Pestesului Cottulu Bihoru se escrie concursu

1. *Brate'a* cu terminulu de alegere *pe 8 Decemvre sf. v. a. c.* Emolumintele sunt 160. fl. v. a. 6. cubule de bucate — lemne la trebuintia, si quartiru liberu.

2. *Pestesiu* cu terminu de alegere *pe 7. Decemvre a. c. sf. v.* Emolumintele sunt: 60 fl. v. a. 20. cubule cucuruзу, — lemne la trebuintia, si quartiru liberu

Doritorii de-a ocupa vreun'a din aceste statiuni suntu poffiti a-si trimitte recursele instruate cu documintele necesarie pava la terminele suspomenite — inspectorului Cercualu de scóle M. O. D. Teodoru Filipu p. u. Elesd, preparandii absoluti voru fi preferiti.

Lugasiulu de sus la 5. Noemvrie st. v. 1880.

In contielegere cu Comitetele parochiale

Teodoru Filipu m. p.
inspec. cercualu de scóle.

Pentru deplinirea parochiei vacante din comunele *Lapusnicu-Dobresci*, se escrie concursu pana *la 30 Noemvre a. c.* in carea di se va tiené si alegerea — parochi'a acést'a e de a III. classa.

Emolumintele sunt:

Una sesiune la Lapusnicu, si una la Dobresci, dela 70 case câte 30 litre de cucuruзу, stol'a indatinata si fundulu intravilanu.

Recursurile instruate dupa recerintia, si adresate comitetului parochialu se se tramita Rvs. D. Protopopu Ioanu Tieranu la Lipov'a.

Recurentii au a se presentá in vreo Duminica, seu serbatóre la biserica spre a-si aretá destieritatea in cantari, si cuventare.

Lapusnicu, 20. Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Ioanu Tieranu** m. p. protop.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu, dela scóla gr. or. din comun'a *Prezesti* inspectoratulu Ienopolei comit: Aradului, se escrie concursu cu terminulu de alegere *pe 23 Noemvre a. c. sf. v.*

Emolumintele: in bani gata 80 fl. v. a. 4 cubule de grâu, 4 de cucuruзу, 2 masuri de pasula, 9

jugere de fenatia, 8 orgii de lemne din care este ase incaldi si scól'a, quartiru cu gradina de semanatura.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au se-si trimitte recursele proviediute cu testimoniu de preparandia, de cualificatiune si atestatu de moralitate inspectorului scolaru Nicolau Beldea celu multu pana in 18 Noemvre a. c. st. v. in Borosineu, care e si posta ultima, si adresate comitetului parochialu. Prezesti 29 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

Cu invoiea mea: **Nicolau Beldea** m. p. inspec. scol.

In urm'a concessiunii venerabilului consistoriu din Aradu dto 2 Octomvre a. c. Nro. 2535 se escrie concursu pentru indeplinirea parochiei de prim'a clasa din *Banatcomlosiu* vacante dupa repositatu preotu Ioann Grozescu, si fiindca pote se se aléga capelanulu de acolo, la aceea parochia; totu prin acést'a se deschide concursu si pentru eventual'a deplinire a capelaniei din *Banatcomlosiu*, ambele cu terminu pana *la 30 Novembre a. c.* candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt atát pentru parochia cât si pentru capelania, câte 2/3 din câte una sesiune parochiala, birulu si stolele usuatae.

Recurentii vor avea a espune apriatu in recursele loru: ca competiescu numai la parochia, ori numai la capelania, ori la ambele, ér recursele loru proviediute cu documintele recerute, le voru asterne pana inclusive 20 Noemvre a. c. parintelui administratoru protopopescu Pavelu Tempea in Toraculu mare per Bega S. Gyögy, comitatulu Torontalu. Banatcomlosiu 14 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Pavelu Tempea** m. p. v. prot.

Conformu ordin. ven. consist. alu Caransebesiului dto 17 Octob. a. c. Nr. 453. S. se escrie concursu la vacant'a statiune invetiatoresca gr. or. din *Zorlentiu-mare*, in protop. Lugosiului, Cottulu Carasiului, cu terminu pana *in 23. Noemb. v. a. c.* in care di va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: salariu in bani gata 162 fl. v. a. 50 meti de cucurudiu in bómbe, 1. Cent. de Slanina, 1. Cent. de sare, 25 pundi lumini, 10 stangeni lemne, din care are a se incaldi si scól'a, 10 fl. v. a. pentru scripturistica, 10 fl. v. a. pentru conferintie, 2 jugere livada, cortelu liberu cu grajdii si gradina de 1/2 jugeru.

Recursele timbrate si instruite, in sens. stat. org. bis. au a se adresá catra On. sinodu paroch. gr. or. din *Zorlentiu-mare* si a se espeda Rs. D. Georgiu Pesteanu protop. gr. or. in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu protopopulu tractualu.